

**STRATEGIA
ROZWOJU GOSPODARCZEGO
GMINY LUTOCIN**

**NA LATA
2000 - 2013**

Aktualizacja rok 2007

LUTOCIN, LIPIEC 2007

AUTOR STRATEGI 2000 - 2010:

Prof. dr hab. Mieczysław Adamowicz
Katedra Polityki Agrarnej i Marketingu
Wydział Ekonomiczno – Rolniczy
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
ul. Nowoursynowska 166
2.787 Warszawa, tel: 22 843 07 74

Aktualizacja do roku 2013:

mgr Ryszard Dobiesz – Sekretarz Urzędu Gminy w Lutocinie

Strategia została wykonana na zlecenie Wójta Gminy Lutocin, który dostarczył materiały i informacje.

Przy wykonaniu Strategii współpracowali:

Ryszard Gałka – Wójt Gminy

Tadeusz Leszek Kapela – Przewodniczący Rady Gminy

I WSTĘP

1. Założenia strategii rozwojowej

Strategiczny plan rozwoju gospodarczego gminy Lutocin na lata 2000-2013 ma być swego rodzaju scenariuszem rozwoju gminy określającym docelową wizję tej społeczności lokalnej, cele rozwoju, zadania oraz sposób ich realizacji. Opracowanie i przyjęcie strategii, powinno stanowić z jednej strony identyfikację szans i możliwości, a także potencjalnych zagrożeń rozwoju gminy, z drugiej zaś określać sposób kompleksowego oddziaływania władz lokalnych- państwowych i samorządowych – na społeczność lokalną, gospodarkę, przestrzeń i środowisko w celu tworzenia warunków dla skutecznego wykorzystania szans i ograniczenia zagrożeń w rozwoju lokalnym.

Zadaniem planu strategicznego gminy jest:

- identyfikacja najistotniejszych problemów, szans i ograniczeń rozwojowych,
- sformułowanie misji i celów strategicznych gminy oraz sposobów ich osiągnięcia,
- określenie kierunków i granic działań Wójta oraz zadań operacyjnych na poszczególne lata.

Strategia rozwoju gospodarczego gminy wynika z koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju i jest powiązana ze strategiami rozwoju powiatu i regionu wojewódzkiego. Równoległe ze strategią rozwoju gospodarczego prowadzone są prace nad studium uwarunkowań i kierunków gminnego zagospodarowania przestrzennego gminy.

Kolejnym etapem, który będzie wykonany w ciągu – dwóch lat jest przygotowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Podstawowymi założeniami strategii rozwoju gospodarczego są:

- efektywne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, społecznymi i ekonomicznymi,
- poprawa warunków życia współczesnych i przyszłych pokoleń,
- ochrona istniejących wartości przyrodniczych, przestrzennych i kulturalnych,
- dążenie do zrównoważonego i trwałego rozwoju sprzyjającego harmonizacji celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Podstawowym utylitarnym celem opracowania i wdrożenia strategii jest poszukiwanie źródeł i środków zewnętrznych, w tym pochodzących z programów pomocowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, dla wsparcia racjonalnego wykorzystania zasobów i środków wewnętrznych gminy.

2. POŁOŻENIE

Gmina Lutocin będąc jedną z sześciu gmin powiatu Żuromin, położona jest w północno-zachodnim skraju województwa mazowieckiego w bliskiej odległości zbiegu granic trzech województw: mazowieckiego, kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Położona jest na terenach nizinnych między rzekami Wkra i Skrwa (prawe dopływy Wisły) w bliskiej odległości przebiegu głównej trasy komunikacyjnej Warszawa – Toruń - Gdańsk, oraz skrzyżowania w Sierpcu dwóch dróg krajowych łączących w układzie południe- północ Płock

z Brodnicą i w kierunku południowo- zachodnim z północno - wschodnim Włocławek z Mławą i Olsztynem. Na skraju gminy rozpoczyna się kompleks lasów, który rozciągając się w kierunku północnym na Lidzbark łączy się z pojezierzem Brodnickim.

Największą miejscowością gminną jest wieś Lutocin, w której skupia się administracja i główne punkty usługowe. Położona jest ona w odległości 15km od Żuromina – siedziby powiatu oraz 120 km od Warszawy. Inne najbliższe sąsiadujące miasta takie jak Sierpc i Rypin leżą w odległości 15 i 20 km, zaś do Płocka gminę dzieli odległość 60km a do Ciechanowa około 70km. W obrębie gminy wyróżnia się 21 jednostek pomocniczych – sołectw (Aneks, tab.1). Łącznie na terenie gminy obejmującym powierzchnię 126,03 km² zamieszkuje 4858 mieszkańców. Daje to gęstość zaludnienia około 38 mieszkańców na 1 km².

3. POWIERZCHNIA I ZAGOSPODAROWANIE OBSZARU

Gmina zajmuje ogólną powierzchnię 126,03km² i ma ona charakter typowo rolniczy. Około 71,5% stanowią użytki rolne, 18,2 lasy, 10,3% pozostałe grunty, w tym tereny wodne, tereny pod zabudowaniami, tereny komunikacyjne i inne grunty użytkowe i nieużytki. W strukturze użytków rolnych: 63,3% stanowią grunty orne, 36,5% łąki i pastwiska i tylko niespełna 0,2% plantacje i inne rodzaje upraw (Aneks, tab.2)

W stosunku do średniej krajowej charakterystyczny dla gminy jest niski udział lasów, pomimo przewagi słabych gruntów oraz wysoki udział łąk i pastwisk. Struktura użytkowania gruntów sprzyja rozwojowi chowu bydła i ewentualnie owiec.

Poza lasami na terenie gminy nie ma naturalnych zasobów, które mogłyby stanowić podstawę rozwoju przemysłu. Rolnictwo jest, zatem główną dziedziną gospodarki. Daje ono podstawy dla rozwoju przetwórstwa i usług produkcyjnych oraz stwarza zapotrzebowanie dla rozbudowy infrastruktury technicznej i gospodarczej. Ludność rolnicza dominująca w strukturze zawodowej stwarza również zapotrzebowanie na rozwój usług bytowych i społecznych. Gmina jest funkcjonalnie powiązana z Żurominem jako siedzibą powiatu oraz gminami sąsiadującymi, zwłaszcza w zakresie wyposażenia i korzystania z infrastruktury gospodarczej, technicznej i społecznej odnoszącej się zarówno do potrzeb ludzkości jak też do potrzeb gospodarki rolnej. Szczególnie istotne są tu zaopatrzenie w środki produkcji jak i zbyt produktów rolnych.

4. RYS HISTORYCZNY

Pierwsza wzmianka o wsi Lutocin pochodzi z 1372 r.. W XIII i XIV wieku należała ona prawdopodobnie do rodziny Sierpców, którzy posiadali również Sierpc i inne okoliczne tereny. Została ona zapisana w wianie córce Sierpeckiego, która wyszła za mąż za Andrzeja Zamojskiego. W połowie XIV wieku wybudowano w niej pierwszy kościół.

W piętnastym wieku na terenie Lutocina zamieszkiwali Tatarzy, osadzeni w tym miejscu przez Władysława Jagiełłę w nagrodę za mężne wsparcie w bitwie z Krzyżakami pod Grunwaldem.

W okresie zaborów teren ten podlegał władzom rosyjskim. W marcu 1863 roku w siedzibie obecnej gminy znajdował się punkt zbrojny sił Powstania Styczniowego. W ciągu tegoż roku, na terenach tych toczyły się różne akcje i dramatyczne boje powstańców.

Na początku XIX wieku (1809r) w czasie Księstwa Warszawskiego ze składek mieszkańców okolicznych wsi i przy pomocy miejscowego księdza i dziedzica założono szkołę elementarną, która przetrwała do pierwszej wojny światowej. W 1890 r. Istniały takie szkoły w dwóch innych wsiach gminy (Przeradz Mały i Swojęcín).

W czasie drugiej wojny światowej niektóre wsie zostały wysiedlone (Elżbiecin i

Boguszewiec). W 1953 r. we wsi założono pierwszą placówkę pocztową. Wieś została zelektryfikowana w lipcu 1959 r., a pierwsze połączenie autobusowe z Żurominem, po utwardzeniu drogi zainaugurowano w maju 1962 r.

5. LUDNOŚĆ I ZASOBY PRACY

W 21 sołectwach gminy Lutocin zamieszkuje 4858 mieszkańców, co daje gęstość zaludnienia 38 mieszkańców na 1 km². Analiza liczby ludności od 1950 r. wykazuje, że następuje stały odpływ ludności wynoszący około 40 osób rocznie. Odpływ ten dokonuje się głównie poprzez migrację młodzieży kończącej szkoły wyższe. Migracja ludności ze wsi do miasta napotyka jednak trudności ze względu na problem bezrobocia oraz wzrostu kosztów wykształcenia przy obniżce dochodów ludności rolniczej.

W strukturze ludności prawie 63% stanowi grupa ludności w wieku produkcyjnym i prawie 28% w wieku przedprodukcyjnym. Udział ludności w wieku powyżej 65 lat jest stosunkowo niski – niewiele ponad 9%. Należy oczekiwać, że w przyszłości powinien wzrosnąć udział ludności w wieku starszym.

Tabela 1: Struktura ludności gminy Lutocin wg wieku

Grupy wieku ludności	Liczba ludności	Udział poszczególnych grup w %
Do 17 lat	1130	27,7
18- 65 lat	3405	62,9
Powyżej 65 lat	323	9,4
Razem	4858	100

Struktura ludności wg płci wydaje się typowa dla Polski, a więc zaznacza się w niej niewielka przewaga kobiet.

Zasoby pracy reprezentowane przez ludność gminy nie są w pełni wykorzystane. W Powiatowym Urzędzie Pracy na 30.06.2007r. zarejestrowanych było 290 bezrobotnych w tym 153 kobiety. Cała grupa tych bezrobotnych pochodzi z terenu gminy.

Tabela 2: Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP na 30.06.2007r.

Grupa wieku w latach	Liczba bezrobotnych		
	Ogółem	Mężczyzn	Kobiet
18-24	113	58	55
25-34	92	48	44
35-44	51	27	24
45-54	30	18	12
Powyżej 55	4	2	2
Razem	290	153	137

Blisko połowa bezrobotnych (48%) to ludzie w wieku 18-24 lata. Tylko 25% zarejestrowanych bezrobotnych posiada prawo do zasiłku. Brak miejsc pracy na terenie gminy powoduje, że dwie trzecie zarejestrowanych bezrobotnych nie może nabyć prawa do otrzymania zasiłku. Bezrobotni siłą rzeczy powiększają i tak duże zatrudnienie w rolnictwie. Rolnictwo jest więc głównym miejscem zatrudnienia miejscowej ludności, miejscem zatrudnienia często nie z wyboru, lecz z przymusu. Zasoby pracy nie mogą więc być w pełni wykorzystane i zatrudnione w produkcji rolnej. Odpływ ludzi do pracy w innych zawodach poza obszarem gminy a także zwiększenie zatrudnienia poza rolnictwem w gminie to ważne kierunki prowadzące do racjonalnego wykorzystania miejscowych zasobów pracy.

6. WIZJA I CELE ROZWOJU GMINY.

O perspektywach rozwoju gminy decydują jej zasoby naturalne i ludzkie, charakter gospodarki, wyposażenie w infrastrukturę, stan i system wsparcia ze strony gminy.

Stan zasobów naturalnych i dotychczasowy sposób zagospodarowania przesadzają o rolniczym charakterze gminy. Gmina powinna więc rozwijać produkcję rolniczą w sposób intensywny i efektywny niezagrażający jednak pogorszeniu środowiska przyrodniczego, przy zapewnieniu dostępności do podstawowych usług społecznych i bytowych dla ludności.

Misją gminy powinno, zatem być:

1. Wyprowadzenie ze stanu krytycznego i rozwijanie nowoczesnego rolnictwa, zdolnego do konkurencyjności na rynkach rolnych po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Rolnictwo gminne zgodnie z europejskim modelem rolnictwa winno wytwarzać dobre jakościowo i bezpieczne dla konsumenta produkty, zapewniając odpowiednie dochody producentom rolnym, sprzyjać rozwojowi pozarolniczych form gospodarowania wewnątrz silnych jednostek produkcyjnych (gospodarstw) i przyczyniać się do zachowania równowagi ekologicznej terenu.
2. Rozwijanie infrastruktury technicznej i społecznej niezbędnej do zapewnienia odpowiednich warunków życia ludności wiejskiej, właściwego funkcjonowania produkcji rolniczej przetwórstwa i rynku rolnego, oraz zachowanie tradycji i dziedzictwa społecznego i kulturalnego mieszkańców.
3. Stworzenie warunków sprzyjających, podnoszeniu poziomu życia mieszkańców, zwłaszcza w zakresie realizacji potrzeb edukacyjnych i zdrowotnych oraz klimatu do rozwoju przedsiębiorczości, podejmowania i rozwijania pozarolniczej działalności gospodarczej i innych form aktywności przez mieszkańców oraz przybyszów z zewnątrz. Inicjowanie i wspieranie różnych działań przyczyniających się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i ekologicznego gminy. Rozwój gminy obejmujący jej podstawowe sfery, którymi są: lokalna społeczność, gospodarka lokalna oraz lokalny ekosystem powinien zapewnić zharmonizowanie i systematyczne działania społeczności lokalnej, władzy lokalnej – państwowej i samorządowej oraz wszystkich innych podmiotów funkcjonujących w gminie dla poprawy istniejących i kreowania nowych walorów użytkowych gminy, tworzenia korzystnych warunków dla gminnej gospodarki oraz zapewnienia ładu przestrzennego i ekologicznego. Efektem tego rozwoju powinien być proces tworzenia nowych wartości, którymi są: wyższy poziom życia ludności, nowe miejsca pracy i nowe dobra i usługi zaspokajające popyt lokalny i ponad lokalny.

II. GŁÓWNE OBSZARY I PROBLEMY ROZWOJOWE

1. PROBLEMY ROZWOJU GOSPODARKI

1.1. Rolnictwo

Głównym działaniem gospodarki gminy jest rolnictwo i powiązane z nim usługi (przetwórstwo, handel). Pozarolnicze dziedziny gospodarki odgrywają niewielką rolę i spełniają funkcje usługowe wobec rolnictwa. Pewne drobne formy działalności budowlanej obsługują także potrzeby budownictwa i konserwacji zasobów mieszkaniowych.

Około 81% powierzchni ogólnej i ponad 99% użytków rolnych znajduje się w posiadaniu 1282 indywidualnych gospodarstw rolnych. Gospodarują one na powierzchni 10343ha powierzchni ogólnej. Średnio na jedno gospodarstwo przypada 8,0ha. Stosunkowo znaczny udział mają wspólnoty gruntowe należące do całej wsi. Strukturę gospodarstw indywidualnych przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Struktura wielkości indywidualnych gospodarstw rolnych w gminie Lutocin

Powierzchnia w ha	Liczba gospodarstw
Do 1ha	116
1 – 2	111
2 – 5	204
5 – 7	212
7 – 10	245
10 – 15	276
15- 50	116
Powyżej 50	4
Razem	1284

W Gminie przeważają grunty klas IV i V. Niespełna 0,04% (2,98ha) gruntów będących w posiadaniu indywidualnych gospodarstw rolnych stanowią grunty klasy II i 2,01 % (159,95ha), grunty klasy III. Grunty klasy IV zajmują powierzchnię 2381,21ha (30,84%), grunty klasy V 3840,05ha (49,74%) i grunty VI – 1333,39ha (17,27%).

We władaniu rolników indywidualnych znajduje się 741ha pozostałych gruntów, z czego 615ha klasyfikowane jest jako nieużytki.

Gospodarstwa rolne prowadzą na ogół wielokierunkową produkcję rolniczą, roślinną i zezwierzęcą. W produkcji roślinnej uprawy zbóż rozkładają się równomiernie pomiędzy pszenżyto, mieszanki zbożowe i żyto (powierzchni zasiewów), ziemniaków (18,9%) i mieszanek zbożowych (14,1%)

Tabela 4. Powierzchnia uprawy i plony roślin uprawnych w gminie Lutocin

Uprawa	Powierzchnia w ha	Plony w dt
Pszenica ozima	100	50
Pszenica jara	300	43
żyto	700	23
jęczmień jary	300	40
owies	80	26
pszenżyto ozime	500	42
pszenżyto jare	380	37
kukurydza na ziarno	20	65
kukurydza na zielonkę	350	600
mieszanki zbożowe	800	38
Zboża razem:	3530	
Ziemniaki	780	190
Buraki cukrowe	100	600
Rzepak i rzepik ozimy	2	21,5
Tytoń	25	23
Okopowe pastewne	25	550
Kończyna, lucerna i trawy	160	
Ogółem:	4622	

Uprawy zbożowe zajmują łącznie 76,37% powierzchni zasiewów. Pomimo słabych gleb plony nie odbiegają zbyt od przeciętnych w kraju. Na lepszych glebach uprawiane są buraki cukrowe i pszenica. Podczas gdy uprawa zbóż i ziemniaków skorelowana jest z chowem trzody chlewnej to uprawy pastewne i kukurydza wspierają chów bydła. Niewielkie, acz zauważalne obszary ukierunkowują się na produkcję ogrodniczą.

W produkcji zwierzęcej dominują dwa gatunki zwierząt: bydło i trzoda chlewna. W gminie hodzi się ok. 7.000 sztuk bydła w tym 4.200 krów oraz 38.000 sztuk trzody chlewnej, w tym 1.800 loch. Obsada bydła wynosi około 78 sztuk na 100ha, zaś obsada trzody chlewnej – 490 sztuk na 100ha gruntów ornych.

Nie uwzględniając użytkowników działek do 1ha, prawie jedną czwartą ogólnej liczby gospodarstw stanowią gospodarstwa 1-5ha, nieco ponad jedną trzecią gospodarstw 5-10ha i niewiele więcej gospodarstw powyżej 10ha.

Kierunki produkcji rolniczej i uzyskiwane wyniki są powiązane ze stanem urodzajności gleb. W gminie można wyróżnić dwa obszary:

- a) Tereny lepszych gleb: zajmujące około 40% obszaru gminy położone w części środkowej w odległości 1-6km od wsi gminnej Lutocin, obejmujące takie wsie jak Seroki, Mojnowo Przeradz Mały, Przeradz Nowy, Siemcichy, Szoniec i Dębówka. Na tym obszarze, na którym występują gleby klas III, IV, i V, przeważają gospodarstwa rolne o przeciętnym obszarze około 9ha. Występuje tu brak ofert podaży do sprzedaży, grunty są wykorzystywane głównie do produkcji pasz dla trzody chlewnej i bydła. Podaż pasz uzupełniona jest z zakupu. Rolnicy wprowadzają w gospodarstwach nowe technologie uprawy i produkcji zwierzęcej. Produkcja roślinna prawie w całości przeznaczona jest na pasze dla zwierząt, uzupełniana zakupem koncentratów. Tutaj wprowadzono do upraw polowych mieszanki zbożowo – strączkowe (jako pasze

białkowe) i kukurydzę na kiszonkę. Z użytków zielonych sporządzane są również kiszonki i sianokiszonki. Produkcje zwierzęcą stanowią tuczniki w ilości średnio od 50 do 500 sztuk na gospodarstwo oraz mleko średnio od 6 do 20 sztuk krów w gospodarstwie. W celu poprawy warunków utrzymania i żywienia w wielu gospodarstwach wykonano modernizację budynków. Modernizowano w pierwszej kolejności chlewnie, co pozwoliło na powiększenie skali produkcji tuczników, następnie zmodernizowano obory dla krów mlecznych. Zainstalowano zbiorniki ze schładzarkami na mleko oraz dojarnie. Rolnicy z wykonanych modernizacji są zadowoleni, gdyż pozwoliły one na znaczne zmniejszenie nakładów pracy przy obsłudze zwierząt.

- b) Tereny słabszych gleb: zajmujące 60% terenów rolniczych gminy Lutocin, zlokalizowane głównie w części północnej i w południowej.

W części północnej gminy znajdują się takie miejscowości jak Swojęcín, Chromakowo, Obręb, Zimolza, Jonne, Felcyn i Elżbiecin. W odróżnieniu od części środkowej gminy, w której skupione są gospodarstwa omówione w poprzedniej części opisu przeważają tutaj gleby klas słabych tj. V i VI. Część północna gminy to rejon najsłabiej rozwinięty, przeważają tu małe i nisko produkcyjne gospodarstwa. Podstawą utrzymania jest, jeśli nie uprawa tytoniu (Pietrzyk, Głęboka) to hodowla bydła mlecznego. W tej części najlepsze perspektywy rozwoju posiada miejscowość Chrapoń ze względu na dużą koncentrację dobrych łąk i pastwisk.

Część południowa to najsłabsze gleby w gminie, jednak biorąc pod uwagę strukturę produkcyjną jest to najbardziej towarowy rejon gminy Lutocin. Produkcja zwierzęca jest tu słabiej powiązana z produkcją i nabiera często charakteru przemysłowego. Tu właśnie koncentruje się 60% produkcji tuczników wysokiej jakości oraz „zagłębienie produkcji drobiarskiej”. Gospodarstwa są znacząco większe (średnia dla tych terenów na gospodarstwo to 14ha). Obsada tuczników od 100 do 4000 sztuk na gospodarstwo (w większości w cyklu otwartym), a obsada krów od 6 do 25 sztuk na gospodarstwo. Gospodarstwa są na dobrym poziomie technologicznym, nieźle wyposażone w sprzęt techniczny do uprawy ziemi i prowadzenia hodowli.

Do podstawowych problemów rolnictwa na terenie gminy należą:

1. poprawa opłacalności produkcji rolnej i dochodów rolników;
2. lepsze zorganizowanie i łatwiejszy dostęp do rynków zbytu na produkty rolne oraz więzi kooperacyjne z zakładami przetwórstwa rolno – spożywczego i handlu;
3. podniesienie jakości surowców rolnych;
4. usprawnienia techniczne i technologiczne produkcji przez wdrażanie postępu rolniczego i koncentrację produkcji;
5. zdywersyfikowanie struktury produkcji, dostosowanie jej do popytu rynkowego;
6. włączenie pozarolniczych form gospodarowania do gospodarstw rolnych i poszukiwanie możliwości pełniejszego wykorzystania zasobów pracy poza gospodarstwem rolnym;
7. organizowanie i prowadzenie produkcji rolniczej zgodnie z wymogami ekologii bez naruszania warunków środowiskowych w sposób sprzyjający poprawie krajobrazu wiejskiego.

1.2. LEŚNICTWO

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gminie wynosi 2444 ha (2292 ha wg danych tabeli 2 w Aneksie). Zaznacza część lasów – 1782 ha to lasy państwowe, tereny leśne będące

własnością komunalną oraz wspólnoty leśne. W posiadaniu gospodarstw indywidualnych znajduje się około 700 ha lasów (510 ha wg Tabela 2 Aneksu). Powierzchnia leśna zajmuje 18,2% obszaru gminy, a więc gmina jest stosunkowo słabo zalesiona. Lasy prywatne położone są wzdłuż granic gminy w większości po stronie północnej i południowej. Gospodarowanie na terenach leśnych odbywa się na podstawie uproszczonych lub pełnych planów urządzenia lasu. Obecnie pod względem formalno – prawnym ok. 90% lasów prywatnych posiada takie plany. Nadzór nad ich realizacją nie jest jednak w rękach gminy, lecz Nadleśnictwa.

Zarządzanie lasem przez osoby fizyczne nie jest sprawą skomplikowaną, jednakże na terenie gminy większość lasów prywatnych zarządzana jest przez Wspólnoty. Pod względem organizacyjnym tylko jedna działa w miarę prawidłowo (Wspólnota Leśna w Lutocinie). Związane jest to niestety także z tym, że po tylu zmianach w ostatnim dziesięcioleciu – szczególnie administracyjnych, dopiero w roku 1999 zaktualizowano przepisy prawa z okresu przedwojennego dotyczące wspólnot.

Istnieją we wspólnotach nieuregulowane sprawy praw własności nabytych czy to poprzez spadek bądź zakup gruntów, do których niegdyś przypisane były udziały w majątku wspólnym.

W ostatnich latach wzrasta także ilość słabych gruntów rolnych przeznaczonych do zalesień. Rolnicy zalesiają grunty, co, do których mają pewność, że nigdy nie będzie na nich opłacalna produkcja rolna.

1.3. PRZETWÓRSTWO, USŁUGI I HANDEL

Gmina Lutocin ma bardzo dobre warunki dla rozwoju przemysłu rolno – spożywczego, przemysł ten jest jednak słabo rozwinięty. Wyróżnia się dużą produkcją mięsa wieprzowego i drobiowego, ma bardzo dobre warunki do produkcji mięsa wołowego. Podstawą rozwoju przemysłu przetwórczego może też być dobrze rozwinięta produkcja roślinna oraz chów bydła mlecznego.

Położenie w województwie mazowieckim, w niedalekiej odległości od aglomeracji warszawskiej potencjalnie stwarza dogodny dostęp do dużych krajowych rynków zbytu żywności. Rolnictwo gminy posiada możliwości rozwijania pierwotnego przetwórstwa produktów rolnych, a zwłaszcza przetwórstwa produktów rolnych, a zwłaszcza dla przetwórstwa mięsa wieprzowego i drobiu oraz mleka i ziemniaków. Gmina jest też dobrym zapleczem zabezpieczającym surowiec dla przemysłu cukrowniczego, a może być też dostawcą dla przemysłu owocowo – warzywnego.

Poza wymienionym wyżej zakładem na terenie gminy istnieją punkty skupu mleka, punkty skupu żywca (w Lutocinie – 3, w Dębówce, Przeradzu Małym, Jonnem), oraz prywatne przedsiębiorstwo zaopatrzenia rolnictwa w środki produkcji i materiały hodowlane powstałe na bazie sprywatyzowanego SKR-u. Stałe punkty skupu płodów rolnych wspomagane są przez podmioty zajmujące się handlem obwoźnym. Ogólnie w otoczeniu rolnictwa działa około 10 podmiotów prywatnych prowadzących działalność gospodarczą. Najbliższe rzeźnie, ubojnie i mleczarnie znajdują się na terenach sąsiednich gmin Biezuń, Sierpc i Żuromin. Tam też znajdują się targowiska rolne. Ważnym obiektem otoczenia rolnictwa dla gminy jest baza byłej Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska w Bieżuniu, która w części jest własnością gminy.

Łącznie na terenie gminy działa około 100 podmiotów gospodarczych w oparciu o zgłoszenie działalności gospodarczej i wydane zaświadczenia. W tej ogólnej liczbie są dwie spółki cywilne, pozostałe to osoby fizyczne. Przeważającym rodzajem działalności jest handel stały i obwoźny artykułami spożywczymi i przemysłowymi. Potrzeby lokalne zaspokajane są

w zasadzie tylko w zakresie handlu artykułami spożywczymi. W pozostałych dziedzinach usług i handlu odczuwa się niedobory.

2. PROBLEMY ROZWOJU INFRASTRUKTURY I OCHRONA ŚRODOWISKA

2.1. Drogi i transport rolny

Infrastruktura techniczna (gospodarcza) na terenie gminy nie stoi na zadowalającym poziomie. Dotyczy to zarówno infrastruktury gospodarczej dla potrzeb rolnictwa jak też infrastruktury bytowej dla potrzeb gospodarstw domowych. Sieć drogowa od początku lat osiemdziesiątych uległa jednak ciągłej poprawie. Ulega też poprawie stan transportu rolniczego.

Na terenie gminy rozpościera się ponad 130km dróg, w tym 7 km to drogi wojewódzkie, 55,1km drogi powiatowe i 68km drogi gminne. Większą część dróg gminnych (47,5) stanowią drogi gruntowe i żwirowe, a tylko 20km to drogi o nawierzchni bitumicznej. Stan nawierzchni bitumicznej jest zadowalający. Natomiast znacznej poprawy i nakładów wymagają drogi gruntowe i drogi o nawierzchni żwirowej.

Z punktu widzenia poprawy jakości transportu rolniczego płodów rolnych, a także zaopatrzenia tych gospodarstw w środki produkcji przez podmioty funkcjonujące w otoczeniu rolnictwa, wydaje się niezbędnym wykonanie w najbliższych latach położenie dywanika asfaltowego na niżej wymienionych drogach gminnych:

1. droga gminna Seroki - Mojnowo
dł. 805m, szer. 3,5 m, pow. 2872,5m²
2. droga gminna Dębówka - Boguszevec
dł. 1189m, szer. 3m, pow. 3597m²
3. droga gminna Dębówka - Chrapoń
dł. 2000m, szer. 4m, pow. 8000m²
4. wykonanie parkingów samochodowych w miejscowości Lutocin
przy ul. Poniatowskiego i Żeromskiego pow. 2000m²
5. wykonanie ulic we wszystkich sołectwach w zależności od potrzeb
6. droga gminna Szoniec – Chrapoń
dł. 1660m, szer. 3,5m, pow. 5810m²
7. droga gminna Boguszevec - Puszcza
dł. 1500m, szer. 3,50m, pow. 5250m²
8. droga gminna Felcyn – Września
dł. 730m, szer. 3,50m, pow. 2555m²

Łączna powierzchnia w/w dróg wynosi 52084,50m²

Biorąc pod uwagę średni koszt wykonania metra kwadratowego drogi wartość tej inwestycji wynosi 3200 tys. zł.

Realizacja planowanych inwestycji drogowych z całą pewnością podniesie jakość transportu płodów rolnych, co w konsekwencji przedłuży żywotność maszyn i sprzętu, poprawi zaopatrzenie w środki produkcji i artykuły żywnościowe, umożliwi lepsze świadczenie usług zdrowotnych, podniesienie atrakcyjność terenów i zachęci podmioty gospodarcze do inwestowania w przetwórstwo rolno – spożywcze.

2.2. Zaopatrzenie w wodę, zagospodarowanie ścieków i odpadów.

Wszystkie gospodarstwa domowe w gminie Lutocin czerpią wodę z wodociągu gminnego. Na 1076 gospodarstw rolnych 100 % pobiera wodę z tego wodociągu. Brak środków finansowych nie pozwolił na realizację przez gminę kompleksowych rozwiązań w sferze infrastruktury technicznej. Budowę wodociągów realizowano bez równoczesnego rozwiązania oczyszczalni ścieków, które pojawiły się w wielokrotnie zwiększonej objętości z chwilą zwiększonego zużycia wody. Budowa urządzeń zbiorowego zaopatrzenia w wodę wraz z przyłączami powoduje zwiększenie objętościowo zużycia ścieków z gospodarstw domowych, co wiąże się z ryzykiem wystąpienia zanieczyszczeń punktowych, nawet ze skażeniem wody w studniach nie tylko związkami azotu i fosforu, lecz także bakteriami chorobotwórczymi. Zanieczyszczenia bakteryjne wody w studniach znacznie przekraczają obowiązujące normy.

Odchody z produkcji zwierzęcej są głównym źródłem zanieczyszczeń miejscowych gleby w warunkach braku odpowiednich gnojowni i silosów oraz zbiorników na gnojówkę i sok kiszonkowy.

Można szacunkowo przyjąć, że na terenie gminy tylko 16% gospodarstw rolnych ma prawidłowo rozwiązana gospodarkę przechowywania gnojówki i gnojowicy.

Spośród ogółu gospodarstw 100 % przechowuje obornik na przyzmach, z czego 96% na nieutwardzonym gruncie. W połowie gospodarstw gnojówka, a w 20% gospodarstw ścieki spływają bezpośrednio do rowów. Jedynie 40% zbiorniki gnojówkę, a 16% odprowadza gnojówkę do szamba. Tylko 5% gospodarstw posiada silosy zagłębione na kiszonkę. Pozostałe gospodarstwa przechowują kiszonkę z liści buraków na przyzmach. W ten sposób kiszonych jest 800 ton liści buraczanych. Objętościowo stanowi to 3200m³ masy, z której 640m³ soków kiszonkowych w sposób niekontrolowany przenika do gleby. Budując szczelne zbiorniki, soki te można byłoby przechwycić, zneutralizować i następnie wykorzystać rolniczo jako nawóz do nawożenia gleb.

Poważnym źródłem zanieczyszczeń obszarowych jest też produkcja zwierzęca i sposób wykorzystania nawozów organicznych. Problem nie wynika w tym wypadku z ilości nawozów organicznych, lecz ze sposobu ich stosowania. W połowie gospodarstw jest on wywożony i roztrząsany po zbiorze zbóż. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że jest on stosowany pod okopowe (głównie buraki, ziemniaki) zaś poplony ścierniskowe nie są uprawiane, gleba pozostaje bez okrywy ścierniskowej aż do wiosny. Rozpuszczalne związki azotu i fosforu powstałe podczas mineralizacji obornika są w tym czasie wymywane do gleby i stanowią źródło zanieczyszczeń obszarowych wód.

Proponowane muszą być zatem przez służby doradztwa rolniczego zmiany w produkcji roślinnej, mającej na celu zmniejszenie wypłukiwania azotu z gleby, a tym samym zanieczyszczenia wód, polegające na przedłużeniu okresu, w którym gleba na polach pokryta jest roślinnością.

Działalność służb doradczych winna być ukierunkowana na przekonanie rolników do siewu poplonów ścierniskowych po zbiorze przedplonu (zboża) poprzedzającego np. buraki cukrowe, a także na budowę płyt gnojowych, szczelnych zbiorników na gnojówkę, silosów przejazdowych do kiszonek wraz z odstojnikami do przechwytywania soków kiszonkowych

Nie został również rozwiązany w gminie problem gospodarki odpadami. Gmina posiada jedno wysypisko śmieci, które nie spełnia wymogów UE, ze względu na brak selektywnego ich gromadzenia, zamknięte decyzją Starosty Żuromińskiego i przygotowane do rekultywacji.

2.3 . Telefony i gazyfikacja.

Łączność telefoniczna w gminie znajduje się na etapie początkowym. Trwają prace

przygotowawcze do kompleksowego rozwiązania wykonania przyłączy telefonicznych dla wszystkich chętnych. Sołectwa położone wzdłuż trasy światłowodowej otrzymały przyłącza światłowodowe, natomiast mieszkańcom sołectw oddalonych ma zostać zaproponowane tymczasowe wykonanie przyłączy abonenckich drogą radiową.

Gmina Lutocin jest również członkiem Związku Gmin Północnego Mazowsza dla realizacji budowy sieci gazowej wraz z rozdzielnią gazu.

Gmina posiada też opracowaną koncepcję gazyfikacji osiedli gminnych co pozwoli na przystąpienie w odpowiednim czasie do budowy sieci wraz z przyłączami do poszczególnych gospodarstw.

Ta inwestycja z całą pewnością zwiększy też bezpieczeństwo energetyczne gminy poprzez dostarczenie alternatywnego źródła dochodów.

3. Społeczne problemy rozwojowe.

Problemy jakie występują w sferze społecznej – edukacji, ochronie zdrowia, pomocy społecznej itp. kształtują się podobnie jak i w innych gminach wiejskich na Mazowszu.

3.1. Edukacja

System oświaty podstawowej oparty jest na bazie trzech szkół podstawowych o pełnej strukturze organizacyjnej klas I-VI i przyporządkowanymi im filiami:

1. Samorządowa Szkoła Podstawowa w Lutocinie wraz z filią o strukturze organizacyjnej klas I-III w sołectwie Chrapoń;
2. Samorządowa Szkoła Podstawowa w Przeradzu Małym wraz z filią o strukturze organizacyjnej klas I- III w sołectwie Siemcichy;
3. Samorządowa Szkoła Podstawowa w Swojecinie wraz z filią o strukturze organizacyjnej klas I-III w sołectwie Jonne

Ogółem do przedszkola, szkół podstawowych i gimnazjum uczęszcza 600 dzieci.

Dla potrzeb całej gminy trzyletnia edukacja gimnazjalna realizowana jest na bazie Samorządowego Gimnazjum w Lutocinie. Przewiduje się, że będą prowadzone po trzy oddziały każdego roku o łącznej liczbie 230 uczniów:

3.2.Ochrona zdrowia, opieka społeczna

Podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest dla mieszkańców gminy przez Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej prowadzony poprzez Radę Gminy w Lutocinie.

Usługi internistyczne, pediatryczne, rehabilitacyjne, a także w zakresie medycyny szkolnej są finansowane poprzez Mazowiecką Kasę Chorych.

Dostępność tych usług na poziomie podstawowej opieki zdrowotnej jest realizowana dla około 4500 pacjentów- mieszkańców gminy.

Opiekę specjalistyczną dla tej grupy ludzi sprawuje Samodzielny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żurominie na poziomie podstawowej referencji – tzw. szpital powiatowy.

Pomoc społeczna dla mieszkańców gminy realizowana jest w różnych formach. Z punktu widzenia finansowego i społecznego najbardziej istotne są tzw. renty socjalne dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu inwalidztwa powstałego przed ukończeniem 18 roku życia. Tą formą pomocy objęte są 34 osoby. Zadanie to jest zadaniem zleconym gminie. Inną formą pomocy są zasiłki stałe dla osób nie podejmujących pracy bądź rezygnujących z pracy w celu wychowania dziecka wymagającego stałej opieki i pielęgnacji. Tą formą objętych jest 6 rodzin.

Formą zbliżoną są zasiłki stałe wyrównawcze dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa. Formą tą objętych jest 5 rodzin. Ponadto realizowana jest pomoc z tytułu ochrony macierzyństwa, zasiłki okresowe, w tym zasiłki okresowe gwarantowane.

Bardzo istotną formą pomocy są zasiłki celowe i pomoc w naturze, które wspierają rodziny i osoby znajdujące się przejściowo w trudnej sytuacji finansowej. Poziom świadczonej pomocy socjalnej zabezpiecza potrzeby w podstawowym zakresie.

3.3. Kultura

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, jako jednostka organizacyjna gminy. Jej celem jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelnich gminy oraz upowszechnianie wiedzy i rozwój kultury.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lutocinie swoim działaniem obejmuje teren całej gminy. Jej księgozbiór wynosi 20 tysięcy woluminów. Zaspokaja ona potrzeby czytelnice w stopniu jedynie zadowalającym. Brakuje głównie księgozbioru popularnonaukowego z takich dziedzin jak: geografia, biologia, ekologia, ekonomia, pedagogika oraz lektur szkolnych dla dzieci i młodzieży.

Mały jest również zasób księgozbioru podręcznego w czytelnicy. Ze względów finansowych brakuje również szeregu wydań encyklopedycznych. Mimo to bardzo dużo osób uczy się i korzysta z materiałów bibliotecznych.

Na terenie gminy nie funkcjonuje Wiejski Dom Kultury. Podstawową przyczyną są względy ekonomiczne- brak środków finansowych na realizację tych zadań.

Funkcje ośrodka kulturowego, kultywowania tradycji obyczajowych, uroczystego obchodzenia świąt i uroczystości okazjonalnych realizują placówki oświaty podstawowej i gimnazjum. Spotkania społeczności lokalnych organizowane przez szkoły o charakterze choinkowym, rocznicowym itp. oprócz walorów kulturowych spełniają również funkcje integracyjną.

Bardzo pozytywne znaczenie ma również działalność OSP w terenie. Oprócz działań statutowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej, działań prewencyjnych jest również ośrodkiem kulturowym i integracyjnym.

Przy jednostce OSP w Lutocinie działa orkiestra dęta, która uświetnia uroczystości i imprezy zarówno kościelne jak i państwowe, a także lokalne. Nabór do orkiestry odbywa się spośród uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.

Okres 80-letniej działalności strażackiej orkiestry dętej spowodował, że jest ona trwałą wartością życia kulturalnego, która podziwiają zarówno mieszkańcy gminy jak i goście uczestniczący w uroczystościach.

4. Więzi lokalne i regionalne

Zasadniczą część gminy stanowi zwarty pod względem terytorialnym i społecznym obszar. Nieco luźniejsze powiązania mogą wystąpić na terenach leżących na obrzeżach terytorium gminy, a które przed rokiem 1972 tj. przed powstaniem gminy funkcjonowały w Gminnych Radach Narodowych przynależnych do gmin sąsiadujących z gminą Lutocin. Powiązanie z terenami sąsiednimi jest podtrzymywane i utrwalane zasięgiem działania Parafii Rzymsko- Katolickich funkcjonujących na terenie gminy np:

1. Sołectwo Zimolza – m. Biezuń i gm. Biezuń
2. Sołectwo Swojęcín – w. Poniatowo gm. Żuromin
3. Sołectwo Jonne – m. Biezuń i gm. Biezuń
4. Sołectwo Chrapoń – w. Skrwilno gm. Skrwilno

Powiązania zewnętrzne nie są jednak tak silne aby mogły stworzyć zagrożenie rozpadu

gminy, bądź odłączenia się któregośkolwiek z wymienionych sołectw.

Wiodącą funkcją gminy Lutocin pozostanie rolnictwo zaś rolą władz gminy będzie obsługa ludności i rolnictwa.

Z całą pewnością utrzymana zostanie lokalizacja ośrodka gminnego w miejscowości Lutocin. Z ogółu miejscowości wytypowane zostały te o znaczeniu podstawowym dla obsługi ludności i rolnictwa.

Obsługa terenu gminy w zakresie usług o znaczeniu ponadpodstawowym, zorganizowana będzie na bazie współpracy z Powiatem Żuromińskim i miejscowościami sąsiadującymi tj. Sierpcem i Bieżuniem.

Rozwój poszczególnych jednostek osadniczych planuje się przy utrzymaniu, w miarę możliwości zasady maksymalnej koncentracji zabudowy, przy jednoczesnym uwzględnieniu przesłanek wynikających z ochrony środowiska naturalnego i występujących na obszarze gminy wartości kulturowych.

W planie zagospodarowania przestrzennego przyjęta została zasada etapowej realizacji nowej zabudowy istniejącej, ażeby w poszczególnych etapach uzyskiwać czytelny i zwarty przestrzennie i programowo układ osadniczy. Ponadto dopuszcza się lokalizację siedlisk poza terenami wyznaczonymi w planie na ten cel, przy czym należy dążyć, zgodnie z przyjętą w planie zasadą koncentracji zabudowy, aby do lokalizacji obiektów uciążliwych dla środowiska uzyskać odpowiednie uzgodnienie.

W przypadku uzasadnionych koniecznością prawidłowej obsługi rejonu, przy braku możliwości lokalizacji na terenach określonych w planie, dopuszcza się na gruntach o niskich klasach bonitacyjnych gleb lokalizację urządzeń produkcyjno- usługowych.

Aktualnie zakończono prace nad studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Pozwoli to z całą pewnością na przeniesienie ustaleń strategicznego planu rozwoju gospodarczego gminy do studium. Po zakończeniu tych prac studyjnych w okresie nie dłuższym niż 2 lata zostanie uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy.

Tak więc prace dostosowawcze do ustaleń strategii rozwoju gospodarczego gminy potrwać maksymalnie 2 lata.

III. STRATEGICZNE KIERUNKI DZIAŁANIA.

1. Mocne i słabe strony gminy Lutocin

A. Mocne strony	B. Słabe strony
1. Korzystne położenie dla prowadzenia produkcji rolniczej 2. Czyste, nie zdewastowane środowisko dla prowadzenia produkcji rolnej i życia mieszkańców 3. Rozwinięta produkcja rolnicza, umiejętności i tradycje rolnicze 4. Potencjał przyrodniczy, rzeczowy i ludzki do rozwijania rolnictwa 5. Dobre zaplecze do rozwijania przetwórstwa i handlu rolniczego 6. Duże ustabilizowane zasoby ludzkie podlegające typowym dla obszarów wiejskich procesom demograficznym 7. Aktywność społeczności lokalnych w funkcjonowaniu i rozwiązywaniu spraw lokalnych	1. Zły stan dróg gruntowych i żwirowych 2. Brak oczyszczalni ścieków, sprawnego składowania odpadów 3. Nieuporządkowane składowiska obornika brak zbiorników gnojówki i gnojowicy, silosów kiszonkowych 4. Brak lub słabo rozwinięty rynek zbytu 5. Słabe nasycenie zakładami przetwórczymi i usługowymi ze sfery agrobiznesu 6. Brak możliwości wykorzystania na miejscu nadwyżek zasobów pracy 7. Brak lub niedobór środków na rozwiązanie podstawowych problemów gospodarczych i społecznych dla społeczności lokalnych

2. Strategiczne kierunki rozwoju

Z punktu widzenia realizacji założeń i celów strategicznego rozwoju gminy na lata 2000 – 2013 zakłada się realizację:

1. wyprowadzenia rolnictwa z głębokiego kryzysu społeczno- ekonomicznego gminy,
2. rozwoju gospodarki żywnościowej tak, aby osiągnąć wysokie standardy unijne,
3. zwiększenie pozarolniczych miejsc pracy i pozarolniczych dziedzin produkcji i usług na wsi,
4. zwiększenie dochodowości ludności rolniczej i wiejskiej,
5. zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa, i gospodarki żywnościowej integrowanej z gospodarką narodową i rynkiem Unii Europejskiej,
6. podniesienie atrakcyjności terenów gminy do inwestowania między innymi w przemysł rolno- spożywczy poprzez m.in. wydzielenie terenów dla zewnętrznych inwestycji gospodarczych i społecznych
7. poprawy zaopatrzenia w środki produkcji transportu rolniczego,
8. polaryzacji gospodarstw na:
 - a) nierozwojowe “ socjalne” gdzie produkcja rolnicza jest dodatkiem do otrzymanych świadczeń socjalnych
 - b) gospodarstwa działające w powiązaniu z pozarolniczą produkcją, handlem, usługami i rekreacją
 - c) potencjalnie rozwojowe, towarowe gospodarstwa posiadające warunki do

technologicznej modernizacji i dużej skali standaryzacji produkcji rynkowej, zapewniającej parytetowe dochody dla rodzin rolniczych.

9. stworzenie warunków do powstania zespołów i grup producentów oraz grup marketingowych poprzez pomoc w tworzeniu zakładów wspólnego użytkowania maszyn (kółka maszynowe) i wykorzystanie innych form sąsiedzkiego, zespołowego i usługowego wykorzystania techniki rolniczej, wspólnego zaopatrzenia i zbytu
10. pomoc we wprowadzaniu w gospodarstwach specjalistycznych i rozwojowych nowych organizacji pracy i produkcji w powiązaniu z organizacjami infrastruktury rolniczej i przedsiębiorstwami techniczno- handlowej obsługi wsi i rolnictwa

3. Rolnictwo

Rolnictwo będzie nadal główną dziedziną gospodarki gminy. Jego rozwój powinien przebiegać w następujących kierunkach:

- a. Intensyfikacja i unowocześnienie techniczne i technologiczne produkcji poprzez wdrażanie postępu technicznego i technologicznego celem podniesienia produkcji roślinnej i poprzez wzrost poziomu plonów i wydajności jednostkowej zwierząt. Dotyczy to zwłaszcza uprawy zbóż i roślin okopowych (głównie ziemniaków) oraz warzyw, a w produkcji zwierzęcej – chowu trzody chlewnej, bydła mlecznego i mięsnego oraz drobiu.
- b. Niezbędny wzrost koncentracji w strukturze agrarnej w produkcji rolniczej ma jednak ograniczone możliwości. Jeśli nie nastąpi poprawa na rynku pracy, co oznacza brak alternatywnych możliwości zatrudnienia, nie należy w okresie najbliższych 10lat oczekiwać radykalnego zmniejszenia liczby gospodarstw chłopskich i ich powiększenia. Przewiduje się, że nastąpi jednak przepływ znacznej części ziemi, która znajduje się w gospodarstwach domowych posiadających działki do 1 ha (206 gospodarstw) oraz ziemi z gospodarstw drobnych 1-5 ha (335 gospodarstw) do gospodarstw większych. Oznaczać to będzie wzrost przeciętnego obszaru gospodarstwa rolnego i wzrost udziału gospodarstw o powierzchni 15 ha i większej w ogólnej liczbie gospodarstw. Jednocześnie będzie zwiększać się skala produkcji zwierzęcej rozwijanej w oparciu o zakup pasz przemysłowych bez wyraźnego powiększania obszaru gospodarstwa. Dotyczyć to powinno produkcji tuczników oraz ferm drobiarskich. Znacznie powinna wzrosnąć skala produkcji zwierzęcej wynikająca ze specjalizacji produkcji (mleka, mięso wieprzowe, drób).
- c. Opowiadając na popyt rynkowy winna ulegać zmianie struktura produkcji rolniczej i pogłębiać się specjalizacja produkcyjna. W produkcji roślinnej pewne możliwości mogą wiązać się z rozszerzeniem uprawy warzyw zwłaszcza pod folią, zaś w produkcji zwierzęcej, oprócz istniejących kierunków, powinna rozwijać się także produkcja żywca wołowego. Ogólnie będzie postępowała racjonalizacja i dostosowywanie kierunków produkcji zarówno do popytu, ale także do posiadanych zasobów produkcyjnych powierzchni ziemi, jakości i urodzajności gleb, zasobów siły roboczej, stanu posiadanych budynków, maszyn, urządzeń. W każdej dziedzinie produkcji będzie następowała poprawa jakości i standaryzacja.
- d. Wzrost dochodów osobistych ludności rolniczej może być osiąganym przez rozwijanie pozarolniczych funkcji w ramach gospodarstw rolnych jak też poprzez poszukiwanie możliwości zatrudnienia poza gospodarstwami rolnymi, na przykład w dziedzinie przetwórstwa, usług oraz handlu rolniczego. Uwarunkowania jakie posiada gmina wskazują na możliwości i potrzebę wprowadzenia gospodarki leśnej do gospodarstw rolnych oraz rozwijanie przetwórstwa bazującego na surowcach w postaci ziemniaków i warzyw oraz żywca zwierzęcego.

Pozarolnicze formy gospodarowania oraz prace poza gospodarstwem rolnym będą miały istotne znaczenie zwłaszcza dla gospodarstw małych, dla których produkcja rolna jest przeznaczona głównie na samozaopatrzenie a same gospodarstwa rolne mają charakter socjalny. Jednym z kierunków rozwoju rolnictwa w gminie, który powinien uzyskać wsparcie, to produkcja ekologiczna.

Jedną z form interwencjonizmu gminy jest powstanie strategii zrównoważonego rozwoju gospodarczego, która powinna zapewnić poprawę stanu środowiska obszarów wiejskich poprzez:

1. poprawę stanu środowiska w zagrodach wiejskich i ich otoczeniu poprzez podjęcie zintegrowanych działań technicznych, technologicznych, organizacyjnych oraz edukacyjnych,
2. promocję kompleksowych rozwiązań proekologicznych zapewniających zrównoważony rozwój obszarów wiejskich
3. określenie kierunków i tempa przemian w zakresie poprawy stanu środowiska wiejskiego wraz z prognozą niezbędnych nakładów inwestycyjnych i eksploatacyjnych w skali gminy.

4. Leśnictwo

Do podstawowych kierunków rozwoju leśnictwa w gminie należy zaliczyć:

1. Zwiększenie lesistości gminy – związane jest z zalesieniem słabych nie nadających się do wykorzystania gleb przez rolników. Pomoc oferowana rolnikom przez gminę to przede wszystkim wprowadzenie zmian w planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Lutocin stwarzających legalną możliwość zalesienia. Brak natomiast jest zachęt w postaci bodźców ekonomicznych;
2. Zakończenie opracowania planów urządzania lasów oraz jeśli będzie to możliwe nadzór nad ich realizacją. Wymaga to ciągłej współpracy z Powiatem, aby w ramach swoich priorytetów budżetowych ujął opracowanie takich planów. Podobna sytuacja jest związana z uporządkowaniem wszystkich spraw Wspólnot Leśnych. Gmina zawsze będzie wspierać ich starania tak pod względem administracyjnym jak i prawnym;
3. Uporządkowanie zarządzania lasami przez Wspólnoty;
4. Uporządkowanie praw własnościowych we Wspólnotach;
5. Pomoc rolnikom przy zmianie profilu działalności, którzy rozwijają gospodarkę leśną. Związane jest z możliwością przekształcenia gospodarstw rolnych (wsie Pietrzyk i Głęboka) w gospodarstwa prowadzące działalność leśno-rolną. Taka zmiana dająca korzyści zainteresowanym rolnikom wymaga współpracy gminy oraz pomocy prawnej i organizacyjnej rolnikom, którzy chcieliby dokonać takich zmian.

5. Przetwórstwo, usługi, handel

Rozwinięta produkcja surowców rolnych może zapewnić odpowiednie dochody rolnikom jedynie wówczas jeśli będzie ona powiązana różnymi więzami integracyjnymi i kooperacyjnymi z przemysłem przetwórczym i handlem. Zwłaszcza w warunkach członkostwa w UE należy się spodziewać ograniczenia produkcji poprzez kwotowanie i limitowanie produkcji. Wśród różnych sposobów wzmacniania pozycji konkurencyjnej rolników na rynku surowców rolnych należy wymienić:

1. Nawiązywanie stosunków umownych z dużymi zakładami przetwórczymi działającymi w gminie i jej sąsiedztwie. Zwłaszcza produkcja mleczarska i drobiarska winna mieć perspektywy trwałych więzi kooperacyjnych z zakładami mleczarskimi i drobiarskimi.
2. Organizowanie się rolników w grupy producenckie i grupy marketingowe, które ułatwiają nawiązywanie kontaktów handlowych z przedsiębiorstwami przetwórczymi i handlowymi

w regionie wojewódzkim. Dotyczy to zwłaszcza produkcji owoców i warzyw, ale także i innych gałęzi produkcji rolnej.

3. Promowanie rozwoju przetwórstwa, usług, handlu rolnego w ramach tak zwanej małej przedsiębiorczości.

Ochrona istniejącej i stworzenie zachęt dla powstawania nowych, małych i średnich firm jest konieczne gdyż:

1. zapobiegają one monopolizacji rynków przez duże firmy przemysłowe;
2. są bardziej elastyczne w wyszukiwaniu i wypełnianiu nisz rynkowych;
3. zapobiegają eliminacji tradycyjnych technologii przetwórstwa żywności;
4. utrzymują miejsca pracy w rejonach i ośrodkach o wysokim bezrobociu;
5. przetwarzają surowce z małych i średnich gospodarstw rolnych, które są niechcianym partnerem dla dużych firm przemysłowych.
6. Właściciele małych i średnich firm nie są w stanie samodzielnie rozwiązać problemu marketingu, dystrybucji, zarządzania jakością, ryzykiem i finansami, ani też dostosować swojego potencjału i działalności do standardów zachodnioeuropejskich.

Wymagają one bezwzględnego wspierania władz gminy w następujących płaszczyznach:

1. wykorzystania środków pomocowych Unii Europejskiej, głównie do poprawy standardów sanitarnych firm mleczarskich, mięsnych, drobiarskich, paszowych i utylizacyjnych.
2. jak najszybszego rozwinięcia przez gminę infrastruktury technicznej niezbędnej do budowy czy modernizacji firm,
3. wsparcia tych firm przez szkolenia w zakresie szeroko rozumianego zarządzania,
4. udzielania ulg podatkowych w okresie inwestycji i rozruchu firmy,
5. udziału finansowego gminy w programach naprawczych tych firm związanych z ratowaniem i ochroną dotychczasowych miejsc pracy.

Działania te powinny być kierowane do takich małych firm, które będą zdolne do istnienia na konkurencyjnym rynku dóbr żywnościowych. Drobne przetwórstwo czeka niewątpliwie proces przebudowy, gdyż szanse utrzymania się na rynku nie będą miały firmy i zakłady, które oferują wyroby podobne lub te same co duże i średnie firmy spożywcze, ale po znacznie niższych kosztach. Szanse utrzymania się na rynku będą miały tylko te małe firmy spożywcze, które:

1. będą specjalizować się w produkcji wybranych wyrobów lub komponentów żywności,
2. będą dobrze dopasowane do rynku lokalnego,
3. stosować będą bardziej tradycyjne technologie przetwórstwa, z których rezygnują duże firmy przemysłowe,
4. rozwiną wstępny przerób produktów rolnych, ułatwiający operacje handlowe,
5. rozwiną produkcję tzw. zdrowej żywności lub innych wyrobów adresowanych do bardzo wąskiego segmentu rynku.

Biorąc po uwagę warunki środowiskowe gminy, strukturę gospodarstw i strukturę zasiewów, rodzaje i charakter upraw, systemy chowu zwierząt i inne, szanse na rozwój na terenie gminy mogą mieć następujące gałęzie przemysłu przetwórczego:

1. przetwórstwo zbożowo- nasienne,
2. przetwórstwo owoców i warzyw,
3. wyrób pieczywa, w tym pieczywa cukiernicze,
4. wytwarzanie wyrobów garmażeryjnych i usługi garmażeryjne,
5. utylizacja odpadów i wytwarzanie pasz

Szczegółowy wykaz możliwych wyrobów zawiera tabela 3 w Aneksie.

6. Rozbudowa infrastruktury

Infrastruktura techniczna jest jednym z najważniejszych czynników rozwoju obszarów wiejskich. Poprawiając szeroko pojętą infrastrukturę możemy poprawić możliwości

inwestycyjne terenu. Bardzo często przyczyną braku inwestycji gospodarczych jest brak dobrych dróg, wodociągów, kanalizacji, telefonów czy oczyszczalni ścieków. Brak tych podstawowych elementów infrastruktury powoduje zwiększenie kosztów planowanego przedsięwzięcia lub wycofanie się inwestora. Jest to element bezpośrednio wpływający na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, a ta z kolei najlepiej i najszybciej pobudza do inwestycji, tworzenia nowych miejsc pracy i zwiększenia parytetu dochodów. Powstanie sprawnego i efektywnego przetwórstwa jak również zakładów produkcyjnych i usługowych jest mechanizmem poprawy koniunktury na rynku i wzrostu gospodarczego. Sprawny rozwój małej i średniej przedsiębiorczości jest bodźcem do tworzenia zakładów usługowych i przetwórczych działających na ich rzecz. Rolniczy charakter gminy skłania do działań wspierających rozwój gałęzi gospodarki, jakim jest przetwórstwo. Duże zaplecze produkcyjne w dziedzinie zbóż, ziemniaków i mleka stwarza możliwości zabezpieczenia surowcowego zarówno dla małych jak i dużych przetwórni w tej branży. Intensyfikacja rozwoju przetwórstwa zapewni również zbyt rolnikom na ich produkty i zwiększenie dochodowości działalności rolniczej.

Przedstawiony załącznik pod nazwą plan inwestycji infrastrukturalnych w gminie Lutocin jest zbiorem wytycznych, których realizacja powinna ułatwić i przyspieszyć rozwój gminy w najbliższym czasie. Nie powinien być traktowany jako zadanie, które należy bezwzględnie wypełnić. Jego kształt i charakter powinien być modyfikowany i rozwijany na kolejne lata w zależności od potrzeb i możliwości inwestycyjnych gminy.

6.1. Drogi

Budowa i modernizacja dróg gminnych, stanowiących szlaki komunikacyjne, jak również dojazd do pól i posesji jest jednym z priorytetowych zadań dla gminy. Podjęto prace przy drogach relacji Boguszewiec – Chrapoń i Pietrzyk – Szczypiornia. W następnej kolejności należy przygotować dokumentację pod budowę dróg w miejscowościach, Mojnowo, Parlin, Przeradz Wielki, Przeradz Nowy i Lutocin i następnych. Kolejne inwestycje z zakresu budowy i modernizacji dróg w gminie Lutocin (proponowany termin to lata 2000 - 2013) to budowa dróg:

Seroki - Mojnowo 805m

Dębówka - Boguszewiec 1189m

Dębówka - Chrapoń 2000m

Wykonanie parkingów samochodowych w miejscowości Lutocin przy ul. Poniatowskiego i Żeromskiego 2000m²

Wykonanie ulic w miejscowościach: we wszystkich sołectwach w zależności od potrzeb

Szoniec – Chrapoń 1660m

Boguszewiec - Puszcza 1500m

Felcyn – Września 730m

Termin modernizacji pozostałych dróg gminnych powinien być uzgadniany na bieżąco w zależności od zaistniałych potrzeb.

6.2. Wodociągi

Wszystkie gospodarstwa domowe na terenie gminy są zaopatrzone w czystą i zdrową wodę z dwóch wodociągów gminnych. Z całą pewnością można stwierdzić, że problem ten został w 100 % rozwiązany.

6.3. Kanalizacja i oczyszczalnia ścieków

Problem ochrony środowiska jest jednym z najbardziej mocno stawianych tematów

podczas negocjacji z Unią Europejską. Brak kompleksowego rozwiązania kanalizacji gminy powoduje, iż powinien to być jeden z pierwszych elementów, jaki należy rozwiązać w celu przygotowania gminy do wstąpienia do UE. Problem ścieków ze wzmożoną siłą powstał w wyniku zwodociągowania gminy i nie budowania równocześnie kanalizacji i oczyszczalni ścieków. Dlatego gmina opracowała koncepcję kanalizacji i dokumentację projektowo-kosztorysową. Ze względu na wysoki koszt całkowity tej inwestycji należy ją realizować przy wsparciu pieniędzy unijnych. Rozproszona zabudowa niektórych miejscowości i położenie gospodarstw sprawia, iż celowym wydaje się opracowanie w przyszłości zasad pomocy gminy w budowie oczyszczalni przydomowych. Ten sposób rozwiązania problemu kanalizacji i oczyszczalni ścieków w przypadku rozproszenia zabudowy może okazać się tańszy.

Przygotowana koncepcja kanalizacji gminy i oczyszczalni ścieków powinna przewidywać rozwój miejscowości włączonych w system kanalizacji, zwiększenie ilości wytwarzanych ścieków poprzez gospodarstwa i zakłady przemysłowe.

6.4. Wysypisko śmieci

Gmina posiada program gospodarki odpadami uchwalony przez Radę Gminy. Zakłada on gromadzenie ich w pojemnikach w miejscu wytwarzania oraz cykliczny odbiór, segregację i recykling. Docelowo segregacja odpadów będzie odbywać się w miejscu ich wytwarzania na posesji przy pomocy worków. Od roku 2006 gminne wysypisko śmieci zostało zamknięte. Aktualnie prowadzone są prace w kierunku opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej dotyczącej rekultywacji gminnego wysypiska.

6.5. Gazyfikacja

W zakresie gazyfikacji gminy należy przygotować pełną dokumentację potrzebną do prowadzenia tych inwestycji i ewentualnie opracować w ramach możliwości budżetowych zasady pomocy finansowej dla rolników. W dalszej fazie monitorować działania dotyczące rozwoju tego obszaru i w swych działaniach postępować tak, aby nie utrudniało to dostępu mieszkańcom do tych dóbr.

6.6. Harmonogram inwestycji infrastrukturalnych

Za priorytetową uznaje się realizację następujących inwestycji infrastrukturalnych w kolejności chronologicznej przedstawionej oraz następujących zadań:

1. budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji w Lutocinie,
2. budowa sieci kanalizacyjnej w dużych wsiach rozwojowych oraz oczyszczalni przydomowych w gospodarstwach,
3. budowa dróg gminnych,
4. przeprowadzenie rekultywacji gminnego wysypiska śmieci zgodnie z dokumentacją
5. budowa sieci gazowej wraz z przyłączami.

IV. FINANSOWANIE CELÓW ROZWOJOWYCH

1. Finansowanie gminne

Gmina od pięciu lat posiada bardzo ustabilizowaną sytuację społeczno-polityczną. Doświadczenie tych lat jednoznacznie wskazuje na wolę realizacji zadań gospodarczych gminy. Ze względu na typowo rolniczy charakter gminy, decydującym lobby w Radzie Gminy będą rolnicy.

Daje to z całą pewnością gwarancję woli politycznej realizacji zamierzeń programu strategicznego ponieważ dotyczy on rolnictwa i jego otoczenia. Stabilna sytuacja pozwala również na należytą organizację pracy w Urzędzie oraz spokojną i skuteczną realizację zadań.

Doświadczenie pracowników na zajmowanych stanowiskach pracy w przygotowaniu inwestycji infrastrukturalnych do realizacji, wyłanianiu wykonawcy w trybie ustawy o zamówieniach publicznych, to praktyka pozytywnie oceniana nie tylko przez władze gminy, ale również przez kontrole organów sprawujących nadzór finansowy.

Budżet gminy po stronie wydatków wynosi 9.000.000 zł. Z tej kwoty na zabezpieczenie potrzeb przedszkola, oświaty podstawowej i gimnazjum wydatkowana jest kwota 4.000.000 zł.

W kwocie tej 3.000.000 zł to dotacja celowa otrzymywana z budżetu państwa, zaś kwota 1.000.000 zł to dofinansowanie oświaty ze środków budżetu.

Na realizację zadań gminy pozostaje zatem kwota 5.000.000 zł. z tego na dofinansowanie inwestycji przeznaczona kwota ze środków własnych to 1.500.000 zł, co stanowi 30% ogólnej kwoty środków przeznaczonych na realizację zadań gminy z wyłączeniem oświaty.

Aktualnie gmina nie posiada żadnych zobowiązań spłat kredytów bankowych. Posiada zatem pełną zdolność kredytową do wysokości 60% budżetu czyli około 5.000.00 zł.

Dokonując głębokiej analizy wprowadzonej reformy oświaty na terenie gminy, w tym zmiany sieci organizacyjnej placówek oświaty podstawowej i gimnazjum z dużym prawdopodobieństwem należy założyć, że w latach następnych kwota środków własnych na dofinansowanie oświaty ulegnie zmniejszeniu, co pozwoli na ich przesunięcie na wydatki inwestycyjne.

Ponadto należy również podkreślić, że w realizowanych inwestycjach infrastrukturalnych od 5-ciu lat partycypują mieszkańcy zainteresowanych sołectw, poprzez wpłaty finansowe tytułem zadania inwestycyjnego.

Tę formę partycypacji gmina będzie starała się podtrzymać jako jedną ze źródeł współfinansowania inwestycji.

2. Plan inwestycyjny Gminy Lutocin na lata 2007- 2013

Budowa gminnej oczyszczalni ścieków wraz z punktem zlewnym i sieci kanalizacyjnej dla;

- a) miejscowość Lutocin - etap I
- b) pozostałe miejscowości - etap II

1. Cel

- likwidacja miejscowych zanieczyszczeń gruntu,
- poprawa warunków socjalno-bytowych i higieniczno-sanitarnych mieszkańców,
- poprawa warunków zdrowotnych mieszkańców gminy,
- podniesienie atrakcyjności gminy dla celów inwestycyjnych,

2. Źródła finansowania

- środki budżetu gminy zabezpieczające udział własny na poziomie wymaganego udziału w kosztach kwalifikowanych i pokrycia 100% kosztów niekwalifikowanych,
- środki finansowe z Unii Europejskiej przydzielone w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego i Sektorowego Programu Operacyjnego,
- środki finansowe otrzymane w ramach różnych form pomocy Marszałka Województwa Mazowieckiego,

3. Cykl realizacji

- a) budowa gminnej oczyszczalni ścieków – styczeń 2008 do grudnia 2008,
- b) budowa kanalizacji sanitarnej i przyłączy kanalizacyjnych – 1 lipca 2008 do 30 czerwca 2009,

4. Wartość zadania ogółem 10.021.663zł

- a) budowa gminnej oczyszczalni - 2.555.878 zł
- b) budowa kanalizacji i przyłączy kanalizacyjnych – 7.465.878 zł

II. Rozbudowa WDK w Lutocinie, wspieranie działalności orkiestry dętej OSP Lutocin

1. Cel

- powiększenie sali widowiskowo bankietowej, budowa małej kotłowni na potrzeby obiektu, budowa parkingu samochodowego i zagospodarowanie terenu, zabezpieczenie pomieszczeń do nauki gry na instrumentach dętych,

2. Źródła finansowania

- a. środki budżetu gminy
- b. Sektorowy Program Operacyjny – Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego,
- c. Cykl realizacji – 2008 rok

III. Przebudowa dróg gminnych, centrum wsi Lutocin, parkingów i placów dotyczących poszerzenia przestrzeni publicznej

1. Cel

- poprawa warunków przejeźdźności na drogach gminnych
- poprawa bezpieczeństwa dla użytkowników
- poszerzenie przestrzeni publicznej na terenie gminy

2. Źródła finansowania

- budżet gminy
- środki finansowe z Urzędu Marszałkowskiego w ramach różnych form pomocy
- środki finansowe z Regionalnego Programu Operacyjnego

3. Cykl realizacji

- Rok 2008
 - a) droga Seroki – Mojnowo
 - b) droga Dębówka – Boguszewie
 - c) przebudowa centrum Lutocina i terenu zieleni
- Rok 2009
 - a) droga Dębówka – Chrapoń
 - b) droga Mojnowo – Przeradz Wielki
- Rok 2010
 - a) wykonanie ulic we wszystkich sołectwach w zależności od potrzeb

- b) wykonanie parkingów samochodowych przy ulicy Poniatowskiego i Żeromskiego
- Rok 2011
 - a) droga Szoniec – Chrapoń
- Lata 2012 – 2013
 - a) droga Boguszewiec – Puszcza
 - b) droga Felcyn - Września

3. Potrzeba kontynuacji działań i poszukiwania środków zewnętrznych.

Przedłożona strategia wskazuje na kierunki rozwoju gminy, które są potrzebne dla poprawy warunków gospodarowania i życia mieszkańców. Nie oznacza to jednak, że wskazane działania przybierają charakter planu. Strategia może przekształcić się w plan rozwoju gospodarczego gminy tylko wtedy gdy zostaną spełnione pewne warunki. Wśród zapewne wielu uwarunkowań należy wskazać te następujące:

- 1) Stabilizacja polityczna i mobilizacja społeczna. Rozwój gminy zależy od tego jakie plany i programy przedstawia organy władzy państwowej, organy samorządowe, ale także jak aktywna i mądra będzie społeczność lokalna. Dla realizacji celów długofalowych konieczna jest ciągłość zamierzeń rozwojowych nawet przy zmieniających się opcjach politycznych i wymianie władz. Przyjęte plany rozwojowe nie mogą być zaniechane przez kolejne ekipy sprawujące władzę w gminie.
- 2) Mobilizacja środków finansowych ze źródeł własnych i dotacji państwowych winna być wsparta środkami pochodzącymi ze źródeł pomocowych dostępnych w okresie przedakcesyjnym, takich jak PHARE, SAPARD i inne oraz funduszy strukturalnych po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej.
- 3) Rozwój gminy odbywa się w otoczeniu gmin sąsiednich, z którymi gmina Lutocin winna współpracować. Niezbędne są także współdziałania z instytucjami i władzami szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

ANEKS

**STRATEGIA
ROZWOJU GOSPODARCZEGO
GMINY LUTOGIN**

NA LATA 200-2013

Aneks: Tabela 1**Wykaz jednostek pomocniczych – sołectw w gminie Lutocin**

Lp.	Sołectwo	Pozarolnicze Jednostki Gospodarcze	Liczba mieszkańców	Liczba Gosp. rolnych
1.	Boguszewiec	2	182	42
2.	Chrapoń	3	351	82
3.	Chromakowo	2	308	72
4.	Dębówka	1	173	40
5.	Elżbiecin	0	50	15
6.	Felcyn	1	148	30
7.	Głęboka	0	57	21
8.	Jonne	3	292	72
9.	Lutocin	9	831	139
10.	Mojnowo	1	277	56
11.	Obręb	2	190	46
12.	Parlin	0	90	16
13.	Pietrzyk	2	243	58
14.	Przeradz Mały	1	230	43
15.	Przeradz Nowy	2	119	29
16.	Przeradz Wielki	1	188	39
17.	Seroki	2	335	78
18.	Siemcichy	2	209	74
19.	Swojęcín	1	332	68
20.	Szoniec	1	144	29
21.	Zimolza	1	109	27
	OGÓŁEM	37	4858	1076

Aneks: Tabela 2

Użytkowanie gruntów w Gminie Lutocin

Grupy Użytkowników gruntów	Ogólna Pow. Gruntów	Użytki rolne					Lasy i grunty leśne	Pozostałe Grunty (pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne Grunty użytkowe oraz nieużytki)
		razem	Grunty orne	Sady	Łąki	Pastwiska Trwale		

w hektarach

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem powierzchnia administracyjna gminy	12603	9007	5704	18	1940	1345	2292	1304
Indywidualne gospodarstwa rolne a/	10201	8950	5693	18	1900	1339	510	741
Pozostałe b/	2402	57	11	0	40	6	1782	563

a/ Łącznie z indywidualnymi działkami rolnymi, ogrodami działkowymi. Gospodarstwa państwowe (łącznie z gospodarstwami rolnymi Skarbu Państwa), spółdzielnie produkcji rolniczej, gospodarstwa spółek sektora publicznego i sektora prywatnego, własności komunalnej oraz pozostałe grunty nie stanowiące gospodarstw rolnych.

Aneks: Tabela 3

Kierunki rozwoju przetwórstwa rolno- spożywczego

I. Przetwórstwo założono- nasienne (zboża, nasiona oleiste i strączkowe/ w tym:
1. produkcja mąk, gryków, kaszek itp. z różnych gatunków nasion (m. in. strączkowych) 2. nasiona podkiełkowane 3. Zboża śniadaniowe, płatki, chrupki, chipsy, itp., 4. kaszarnie gryczane 5. obłuskiwanie nasion strączkowych i innych produktów dietetyczno- profilaktycznych 6. zakłady specjalnego przeznaczenia np. ekspandowanie itp.
II. Przetwórstwo owoców i warzyw, w tym:
1. Suszenie , produkcja, krajanek, grysu 2. tłoczenie soków, wytwarzanie soków gazowanych i niegazowanych 3. nowe rodzaje napojów np. cider z jabłek 4. przetwórstwo dyniowatych 5. chipsy warzywne 6. przygotowanie surówek i mieszanek warzywnych itp.,
III. Przetwórstwo piekarsko – cukiernicze
1. Produkcja chleba razowego (ekologicznego) i pieczywa dietetycznego (bez polepszaczy) 2. pieczywo z odtroczonym wypiekiem, 3. usługowy wypiek chleba, bułek i innych wyrobów, 4. małe ciastkarnie- cukierki itp.,
IV. Przetwórstwo gastronomiczno- garmazeryjne, w tym (małe miasteczka, ośrodki Relaksacyjne):
1. produkcja pierogów, pyz, knedli, naleśników, pasztecików itp., 2. produkty mięsno – warzywne, bigos, forszmak, gulasze itp., 3. sałatki, surówki, sosy, 4. smażalnie i wędzarnie ryb, 5. „przenośnie”- mobilne smażalnie frytek serwowanych z majonezem itp.,
V. Przetwórstwo mleka, w tym:
1. Produkcja serów różnego rodzaju – w tym nowe rodzaje (analogi zagranicznych produktów), 2. lokalna produkcja jogurtów, masła „wiejskiego” itp., 3. zakłady utylizujące serwatkę,
VI. Przetwórstwo paszowe i utylizacja odpadów z przetwórstwa spożywczego, w tym:
1. utylizacja produktów ubocznych z małych ubojni drobiu i rzeźni, 2. utylizacja odpadów rybnych, w tym produkcja mączek „ rybno – strączkowych”, 3. rozwój pasz typu „petfood” i dla zwierząt wodnych 4. produkcja pasz na bazie lokalnych produktów ubocznych np. cukrowni, mleczarni, zakładów owocowo - warzywnych itp.

Aneks 4

Mapa gminy Lutocin

U C H W A Ł A Nr IX/45/2007
Rady Gminy Lutocin
z dnia 26 września 2007 roku

**w sprawie: przyjęcia aktualizacji strategii rozwoju gospodarczego gminy Lutocin
na lata 2000 – 2013**

Na podstawie art. 18 ust.2, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001r, Nr 142, poz. 1591 – tekst jednolity z późn. zmianami) Rada Gminy uchwala co następuje;

§ 1

Przyjmuje do realizacji aktualizację strategii rozwoju gospodarczego gminy Lutocin na lata 2000-2013.

§ 2

Z dniem wejścia w życie aktualizacji traci moc dotychczasowe brzmienie strategii rozwoju gospodarczego gminy Lutocin na lata 2000 – 2010 przyjętej uchwałą Rady Gminy w Lutocinie Nr XVII/97/2000 z dnia 29 listopada 2000r.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady Gminy

Tadeusz Leszek Kapela